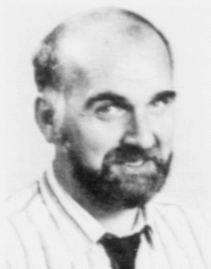

lesarabrev

Viðmerkingar til fundin í Stórhúshöll í Fuglafirði

Í hesum lesarabrevinum ger Eyður Johannesen á Oyrabakka nakrar viðmerkingar til ymskt av tí, ið Jákup Joensen og John Smith

søgu á fundinum í Stórhúshöll í Fuglafirði herfyri.

Eg hoyrði ikki rættliga, hvat Jákup segði við meg um troling.

Men Jákup. Eg var sjei ár við Vesturbúgvannum sum stýrmaður og skipari.

Tað fyrsta árið vóru vit við lemmum. Fiskiskapurin gekk væl, men skipið hevði eitt hall upp á 238.000 krónur tað fyrsta árið. Næsta árið syntist gongdin at vera tann sama.

Dánjal Jacobsen, sum átti næstan allan bátin og sjálvar var skipari meginpartin av tí fyrstu tíðini, var sera ágrýttin og hartil «parsommilgur», og fiskiskapurin gekk væl; so har vóru allir teir eginleikar, sum

skuldu til.

Kortini var hetta ikki nóg mikil.

Soleiðis var eisini gongdin hjá systurskipinum Fram; tí varð avgjort tað næsta árið at royna partoling, sum tá var rættiliga nýtt.

Jú, tað eydnaðist; veiðimongdin upp á skipið bleiv minni, og hýrnarar upp á mannin lægri. Men økonomiurin hjá skipinum bleiv sera góður.

Ógætt, sum ikki sigur minst, tá gjørdist veiðan 85% upsi, nevniliga tann fiskur, vit feroyingar høvdu latið útlendingar veita.

Jákup og ikki minst John Smith!

Hetta er eitt livandi dømi

um, at tað loysti seg at leggja um til partoling, har vit betur fingur fatur í upsanum og sum upp á skipið kravdi minni veiði og gav betri økonomi.

Ótta verða uppsattar kalkulatióner og turr tøl. Eg vildi sagt: Ja, bara tey hildu, mentað, eg her havi nevnt, er eitt livandi dømi. Og eitt afturat: Hesi skipini, Vesturbúgvinn og Fram, lægdu lunnar undir nýggj skip, sum tíverri eru sera fá dømir um í dag.

Vit áttu at vart um tey góðu skipini í hesum flotanum og ikki «avmontera» tey, her fái eg ikki gloymt sorgarleinin við Hádegiskletti og Stígarkletti.

Eyður Johannesen,
Oyrabakki

Dulnevnd lesarabrev – Viðmerking til eina viðmerking

Tað sær út til at Jan Müller, sum undirritaði hevur stóra viðmerkingar til eina viðmerking til eina viðmerking, kanska tí

hann hevur vent sær nakkað knappiga á tallerkinum.

Soleiðis sum eg lesi viðmerkingar hansara, eru vit púra samdir í at dulnevnd lesarabrev og verja av keldum er hvørt slitt, og verður hetta eisini nevnt í míni grein. Grundin til at eg nevndi Jan Müller var, at eg helt at hann í sínum svar til Jørn Astrup hevði hug at blanda dulnevnd lesarabrev og ónavngivnar keldur saman.

Tað kom mær ikki til hugs at «kæra J.M. fyrri persónliga at vera verj fyrri dulnevnd lesarabrevum ella at vera fabrikanur av slíkum, nevndi bert at blaðstjórnarin (her hugsi eg um Sosialin og Dimmalætting) og nú eisini formaðurin í Blaðmannafélagnum, Grækaris, í svargreinum til J.A. jánkasliga vardu henda ósið.

Í viðmerkingini hjá Jan Müller fær hann hesar mis-

skiljingar upp á pláss og takki eg honum fyrri tað.

Taki fullt undir við hansara skilgæðu útgreining av, hvønn tyding tað kann hava í málum av almennum áhuga, at nýta ónevndar keldur.

Í spurninginum um dulnevnd lesarabrev sær út til at vit í prinsippinum eru samdir, sum J.M. sigur í viðmerking síni: «Men hvør veit, kanska hetta orðaskiftið fær okkum til at kvitta við tey dulnevnd lesarabrevini. Tað er mitt ynski».

Síðan hetta orðaskiftið, sum hevur verið frammi fyrr, tók seg upp, eru fólk farin at tala fyri og ímóti dulnevndum lesarabrevum. Tað, sum serliga kemur fram, er at fólk eru eiga troyst av at lesa hesi viðmerkingar ella ynskið um at skrivað lesarabrev, sum í mongum førum, vart av dulnevni, nýta høvið at kasta sitt

galla eftir stovnsleiðarum, politikarum og privatum persónum, sum ikki fáa ella vilja verja seg vegna tað ósmiliga, sum anonymitetur (dulnevi) altíð hevur verið hildin at vera í mentaðum samfeløgum.

Mín áheitan til tín, Jan, er, at tú gert ynski títt um at kvitta við tey dulnevnd lesarabrevini til veruleika, og á henda hátt ganga á odda við at tálma trongdini hjá «der innere schweinhund» í at kasta við skarni eftir hampafólki. Tá verða tú og blaðið títt at lýsa sum vit í føroyska blaðheiminum.

Við tókki fyrri gott kjak,

Albert Isfeld, arkitektur,
Vesturgøta 12, tlf. 14793,
Tórshavn

14. september-brævið

Eins og fram er komið í fjølmiðnum, hevur danska forsetisráðið hildið 49 ára dagin fyrri ta fólkakæðu, sum teir skipaðu fyrri í Føroyum. Teir hava givið okkum 3000, sum heittu á Margretu drottning um at fáa ein tjóðfund, eitt svar, sum ikki er nakkað svar, men sum tók skillinga sigur, at frá stjórnini er einki at vænta.

Hetta var júst tað, sum vit roknaðu við, og tað skrivaðu vit eisini í bræv okkara.

Ítak okkara hevur til endamáls at sleppa okkum undan til upplægging, sum danska stjórnin fremur í ríki okkara.

Henda upplægging hevur fingið okkum á ørindahúsið, rekur uppvaksandi ættarlið okkara útsetu, og er um at forkoma mentan okkara. Teir leggja upp í stórt og smátt, og tað er væl skiljandi, at fiskimenn okkara nú hugsa um at fara til Keymannahavnar at stingja havnina har fyrri at vísa óneyð sína.

Vansur okkara er bara tann, at líka til nú hevur danska stjórnin kunnað havt ta undan-

førsu, at vit sjálvi hava viljað havt teir at stýra okkum.

Hetta gjørdi vit ikki við Bergenssáttmálanum frá 1450. Hann er sjálvandi galdandi enn, tí tað er sambært honum vit eru saman við danska ríkinum. Men hann sigur, at vit, sum búgva í hesum ríki, skulu stýra okkara egnu viðurskiptum. Tá ið vit ikki gera tað, so er orðsøkin tann, at vit sjálvi í 1661 nýttu henda rætt til at samtykkja, at drottur okkara skuldi hava alt vald í ríki okkara. Hetta er framvegis stóða okkara, men tað vald, sum vit góvu drottur okkara, avhendi hann til ta dansku stjórnina sambært ta stýrisskipanarlóg, sum ein danskur tjóðfundur 1849 hevði givið í Danmark.

Meðan danska stjórnin hevði hetta vald, bar hvørki til hjá okkara fiskimonnum ella nokkum øðrum at gera nakkað við ta dansku upplæggingina í ríki okkara.

Men nú er stóðan fullkomuliga broytt.

Tann 9 juni 1995 reistu vit kravið um at fáa ein tjóðfund,

sum skal taka støðu til hvussu vit skuldu skipa okkara lóggevandi, útnandi og dómmandi vald. Harvið reistu vit sama krav, sum danska fólkíð setti fram í 1848, nevniliga at fáa aftur tað vald, sum drottur okkara fekk frá okkum í 1661.

Danska fólkíð fekk krav sitt eftirlíkað, og sambært Bergenssáttmálan hava ríkin bæði sama rætt, og tí er tað brot á fólkarrættin at sýta okkum eitt ynski, sum danska ríkið hevur fingið játtað.

Eftir 9 juni 1995 er dansk upplægging í viðurskipti okkara til ólóg.

Men eitt er at hava rætt, eitt annað er at fáa sín rætt.

Tað vit hava gjørt er á fólkalligan hátt at bera fram okkara ynski um at sleppa undan til dansku upplæggingini, sum er um at forkoma okkum. Nú hava teir havt høvi til at víðgera okkara sjónarmið, og tað teir siga, er at teir ikki eru færr fyrri at svara okkum. Vit hava sett teir skák og mál, og standa teir tí sum Kárus. Hetta er helst fyrstu ferð í søgini, at tann,

sum hevur valdið yvir einum øðrum ríki, alment sigur seg ikki duga at greiða frá hvussu tað ber til at valdið er hansara.

Hetta er eitt gott stóð hjá okkum at standa á, tá ið viðari skal farast.

Nú sleppa vit frá at taka eitt mál í senn og tósa við ta dansku stjórnina um tað. Fara okkara fiskimenn til Keymannahavnar, so sleppa teir undan bert at tósa um kvotur, men kunnu við fullum rætti krevja at avtaka ta skipan, sum danir hava sett upp her, og sum ger tað ómøguligt hjá okkum at yvirleva.

Somuleiðis ber tað til hjá okkum at venda okkum til ST og øll heimsins ríki fyrri at greiða teimum frá tí, sura her fer fram og heita um at fáa hjálp móti ta danska yvirganginum.

Tað er hetta, sum stendur fyrri hjá okkum at gera.

Fólkaitakið fyrri tjóðfundi
Zakarias Wang, skrivari

Eini ráð

Nógv hevur verið talað og ikki minni skrivað um at fáa okkurt arbeidsskapandi virksemi í gongd. Men lítið sást eftir Lítið marknat. Mangan er tað so, at tað, sum liggur beint fyrri fótunum, er ringast at fáa eyga á. Einasta ráð eru at minka um maskinorkuna og nýta armar, bein, hendur og føtur í staðin fyrri.

Maðurin og maskinan liggja náttúruni eftir lívinum. Maskinorkan og náttúran eru ringastu figgindar. Menniskjan fer illa við náttúruni, og náttúran hevur seg aftur við at beita ymskar sjúkuevandi verur á menniskjuni: Aids, salmonella osfr.

Maskinorkan er blivin ógilig. Tað var so stuttligt, ein skilamaður í Fuglafirði segði frá í onkrun fjølmiði, hvussu teir høvdu roynt við, eg haldi tað var «skovliv», tá áðrenn krígið ónkun-staðni norðan fyrri Kallin við einum motorbáti, ið hevði 13 hestar. Men teir fingur fóð, tí tað skuldi óyðdrepa. Og nú høvdu trolararnir roynt har við 1300 hestum og

eingin letst um vón. – Og bílarnir – bílarnir. Tú fært neyvan gingið fyrri bílum. Her á plássið vóru einferð einir fimm og tógu taxabilar. Men so blivu tíðirnar so góðar, at hvør maður fekk sær bíl; og so mistu allir taxasjafararnir arbeiði. Framburðurin bleiv mótburður hjá teimum. So, hevði tað ikki verið eini ráð at sloppið sær av við bílarnar. Og høvdu so feroingar verði líka so ferðaríkir sum teir eru nú, so hevði ein órgryna av skósmiðum fingið arbeiði, tað svitast ikki.

Hetta at dúva upp oljuna, tað man lítið bera. Man tað ikki fara og vera ta sum mangan, at tá fer at koma ein herur av danskom br. Nei, lat meg ikki vera ólíklig. Eg meini tá fer, sum ikki einferð, at koma ein herur av dónum. Og tað, sum so verður skapt, verður, sum ikki einferð, ein rúgva av gomlum dreingum. Og so standa vit aftur har í sama málloysinum.

Dunaldur Tonglstein

Roknskaparskemt

To whom it might concern

Í sambandi við undirvísing á m.a. Føroya Handilsskúla verður mangt nýtt fyrri at motivera tey lesandi. M.a. at siga frá skemtligum søgum úr figgarverðini. Og eingin skal vera í iva. Skemt og motivatióneynd hoya saman.

Ein søga er soljóðandi: «Gamli fráfrá stjórn og eiganin kemur á vitjan á virki. Gamli, sum nú er 80 ár og eitt sindur barnsligur, fer at tósa við bókhaldaran. Teir seta seg at lesa roknskapin. Bókhaldarin og gamli tósa m.a. um figgarstöðuna.

«Eginpeningurin er jú heilar 10 mió. kr.», letur í gamla. Júmen, hetta er frálíkt. Gamli spyr nú bókhaldaran, har eginpeningurin er 10 mió. kr. – tað er ikki smávegis.

Bókhaldarin stendur sum kárus! Hann er greiður yvir, at eginpeningurin bert er munurin millum ognina og skuldina hjá virkinum. So eginpeningurin er bert á einum pappiri sum eitt tal og ikki í einar kistu á tremur við peningi».

Hvussu søgan endaði, veit eg ikki, men at bókhaldarin kom í eina sera trupla støðu, kann eingin iva vera um. Iva-leyst hevur hann tósað seg

burtur úr hesum. Nú herfyri hava vit verið vitni til hvussu ósemja hevur verið um yvirsótið hjá SEV – hvussu skal yvirsótið nýtast?

Havandi í huga omanfyristandandi søgu, so kann ein spyrja, har yvirsótið hjá SEV er. Man tað liggja á kistubotninum, ella er tað bert ein munur á einum pappiri? Leiðslan hjá SEV vildi óivað verið í somu støðu, sum omanfyri nevndi bókhaldarin, um nakar vildi sæð yvirsótið og eginpening.

Fleiri vilja jú brúka henda «pening» hjá SEV, sum (óivað) ikki er peningur, men ein munur. Og mær vitandi kann man ikki úthyggja landið við einum muni. Nei! Skal úthyggjast, skulu vit hava tókan pening (menniskjapening – hetta er krónur). Hesin peningur (menniskjapeningur) er ikki eginpeningur, men ein partur av ognun stovnsins.

Jú! Ikki kann sigast annað enn at skemtligt kann vera at arbeiða við teori og praksis!

Búskaparfrøðingur

P.S. Føroya Handilsskúli hevur mær vitandi eina sera góða og vælumtókta skeið-tænastu.

Kvinnuhúsið

Ráðgevingin hjá Kvinnuhúsinum er opin hvønn hóskvöld frá kl. 19.00–21.00, Inngongd hjá KFUM, Ormen Plausvørða 2, ella á tlf. 17200.

Kvinnuhúsið er opið gerandiðs dagar frá kl. 10.00–16.30. Telefonin, 17200, svarar hvønn dag frá kl. 10.00 fyrrapart til kl. 7.00 á morgni.